

2025
Dossier Werkloosheid

Werkzoekenden in armoede aan het woord

Inhoudstafel

Inhoudstafel	3
INLEIDING	4
WERK EN WERKLOOSHEID	7
• Mensen in armoede aan het woord	7
• Cijfers en recent onderzoek	10
AANBEVELINGEN	12
• Inkomens boven de armoedegrens	13
◦ Financiële zekerheid versterkt de weg naar werk	13
◦ Aanbeveling	17
• Cruciale voorwaarden tot werk	18
◦ Toegankelijke en betaalbare kinderopvang	19
◦ Toegankelijk, betaalbaar en regiodekkend openbaar vervoer	21
◦ Aanbeveling	23
• Integrale begeleiding op maat van werkzoekende	24
◦ Toegankelijke dienstverlening naar werk	26
◦ Aanbeveling	28
• Inclusieve arbeidsmarkt met armoedesensitief HR-beleid	29
◦ Discriminatie op de arbeidsmarkt wegwerken	30
◦ Aanbeveling	32
CONCLUSIE	33
BRONNEN	35
FOTOLEGENDE	36

INLEIDING

Het versterkte activeringsbeleid naar werk vanuit Vlaanderen en de hervorming van werkloosheidsuitkeringen op de federale onderhandelingstafel geven aanleiding tot maatschappelijke en politieke debatten over werk en werkloosheid.

De stem van mensen in armoede op zoek naar werk ontbreekt in deze debatten en de verschillende maatregelen.

In samenwerking met verschillende verenigingen* waar mensen in armoede het woord nemen brengt het Netwerk tegen Armoede advies over zoektocht naar werk vanuit de ervaringsdeskundigheid van mensen in armoede.

Federaal

Hervorming van werkloosheidsuitkeringen:

- Beperking van werkloosheidsuitkering in de tijd
- Indexering van uitkeringen onder druk
- Degressiviteit van de werkloosheidsuitkering

Vlaams

Versterkte activering van werkzoekenden

- Nadruk op het verhogen van de werkzaamheidsgraad
- Aanklappende aanpak van kwetsbare werkzoekenden.
- Samenlevingsjobs voor werkzoekende vanaf 1 jaar

Met de 61 verenigingen waar mensen in armoede het woord nemen, bereikt het Netwerk tegen Armoede ongeveer 22.000 mensen in armoede.

Werk kan een hefboom kan zijn uit armoede, maar dat is niet automatisch het geval. Werken betekent niet voor iedereen een duurzame job met goede verloning. Veel mensen hebben onaangepaste en slecht betaalde werk waarbij ze in tijdelijke en deeltijdse tewerkstellingen zitten en/of botsen op een arbeidsmarkt die niet inclusief is.

Vanuit de verschillende drempels die mensen in armoede ervaren, formuleren zij **4 centrale aanbevelingen om van werk een hefboom uit armoede te maken.**

*Ak'zie, Bonne Vie, BMLIK Gent, De Mozaart, De Springplank, Open Armen, project Sterk Vrouwenwerk, 'T Kringske

“Wanneer je langdurig werkzoekend bent, blijft je financiële nood er. Je moet je verplichtingen nakomen: je huishuur en facturen blijven betalen. Dus als je uitkering stelselmatig daalt of zou stoppen, dan kom je in de problemen. Het is contraproductief voor mensen die het heel moeilijk hebben in hun zoektocht naar werk. Ze krijgen het hierdoor nog moeilijker.”

Drempels

- Inkomensvallen bij overgang naar werk
- Onvervulde voorwaarden om te kunnen werken: mobiliteit en kinderopvang
- Versnipperd begeleidingsaanbod naar werk en belemmerde toegang tot arbeidsbegeleiding
- Discriminatie op de arbeidsmarkt en stigma's gekoppeld aan het 'statuut' werkzoekende

Aanbevelingen

- Inkomens boven de armoedegrens
- Integrale begeleiding op maat van de werkzoekende
- Voorzie in cruciale voorwaarden om te werken: kinderopvang en mobiliteit
- Bouw aan een inclusievere arbeidsmarkt met armoedesensitief HR-beleid

Werk en Werkloosheid

Mensen in armoede aan het woord

Mensen met een werkloosheidsuitkering zijn mensen die aan het werk waren en hun werk verloren omwille van redenen buiten hun wil/verantwoordelijkheid. Omwille van **verworven sociale rechten kunnen zij op een werkloosheidsuitkering rekenen.**

"Ik ben 59 jaar en ik heb 21 jaar gewerkt in een textielfabriek, tot mijn rug kapot was. Ik ben met medisch ontslag in de werkloosheid terechtgekomen."

Er heersen vele misvattingen over de werkloosheidsuitkeringen. Deze zijn in de praktijk niet zomaar onbeperkt. Om in aanmerking te komen voor een werkloosheidsuitkering, moet je aan verschillende voorwaarde (vb. voldoende aantal gepresteerde arbeidsdagen). Als je daar niet (meer) aan voldoet, verlies je je uitkering.

"Ik ben gestart als administratief bediende, ik werkte 9 jaar lang in de toeristische sector. Daarna heb ik vele korte opdrachten gedaan, van de ene job naar de andere. Ik zit met mappen vol brieven en mails met negatieve antwoorden. Ik woon in Sint-Niklaas en ging tot aan de kust op zoek naar werk."

Achter de zoektocht naar duurzaam werk, zit een complexe werkelijkheid verborgen, een realiteit van onaangepaste en laagbetaalde jobs, tijdelijke en deeltijdse tewerkstellingen en een arbeidsmarkt die niet inclusief is.

De zoektocht naar duurzaam werk vraagt dagelijkse inspanningen waar werkzoekenden mee bezig zijn. De werkloosheidsuitkering van wie onvoldoende inspanningen levert om werk te zoeken, wordt geschrapt. Niemand wordt zomaar met rust gelaten.

"Ik ben gemiddeld zeker 1 uur per dag bezig met sollicitaties en zoeken naar vacatures. Ik bekijk dagelijks de websites. Met VDAB heb ik regelmatig contact en minimaal 1 keer per maand een gesprek. Ze kijken dan hoe het staat en we overlopen sollicitaties en de feedback. Ze volgen me strikt en van nabij op."

De werkbereidheid van vele werkzoekenden vertaalt zich in de inspanningen die werkzoekenden leveren in hun zoektocht naar werk.

Langdurig werkzoekenden zitten niet stil en nemen vaak een belangrijk maatschappelijk engagement op in de vorm van **vrijwilligerswerk, zorgtaken voor het gezin en een rol als mantelzorger.**

"Ik heb altijd vrijwilligerswerk gedaan en ik heb niet stilgezeten. Dat maakt dat ik me nuttig voel en geeft me een gevoel van eigenwaarde."

De maatschappelijke waardering van deze inzet in onbetaalde arbeid ligt zeer laag. Mensen in armoede ervaren een sterk maatschappelijk stigma waarbij ze als inactief worden beschouwd maar dat in de realiteit absoluut niet zijn.

Voor alleenstaande ouders, mensen met gezondheidsproblemen en/of familieleden met gezondheidsproblemen, is het bovendien niet evident werk te vinden dat rekening houdt met de zorg die ze opnemen.

"Ik ben alleenstaande moeder en zorg voor mijn 3 kinderen, ik wil graag werk dat rekening houdt met mijn kinderen. Ik zorg voor mijn eigen gezin maar ik help ook een familie waar de mama is overleden en ik ga daar de alleenstaande papa helpen."

(Over)leven met een werkloosheidsuitkering is voor velen leven onder en rond de armoedegrens en leven in onzekerheid over de hoogte van je inkomen.

Voor mensen met laagbetaalde jobs, deeltijdse tewerkstelling en beperkte opgebouwde sociale rechten, ligt het bedrag van de werkloosheidsuitkering op een minimumbedrag. Zeker voor mensen die werk combineren met een uitkering is het onzeker wanneer en hoeveel inkomen ze ontvangen. Want een aanvullende uitkering moet telkens berekend worden op het reële inkomen van die maand.

“Er is altijd een hele berekening gekoppeld aan de werkloosheidsuitkering, je moet veel documenten aanleveren. Ik weet nooit op welk bedrag ik kan rekenen, dat bedrag hangt af van mijn gewerkte dagen in de maand en is onvoorspelbaar. Het duurt ook allemaal lang vooraleer je je uitkering ontvangt.”

Het in orde brengen en houden van je werkloosheidsuitkering is geen eenvoudige taak en vergt kennis van sociale rechten, digitale vaardigheden en vele administratieve handelingen.

De stress van inkomensonzekerheid beperkt de mentale ruimte voor de zoektocht naar duurzaam werk. De inkomensonzekerheid die mensen ervaren, vergroot de afstand tot de arbeidsmarkt omdat mensen zich vooral zorgen maken over hun financiële situatie.

De financiële onzekerheid en het lage inkomen versterkt de kans op problemen op andere levensdomeinen met ernstige gevolgen: oplopende schulden, loonbeslag, uithuiszettingen, slechtere fysieke/mentale gezondheid, etc.

“Ik heb een hele moeilijke periode achter de rug waarbij ik van mijn deeltijdse job in de kinderopvang moest rondkomen met 1000 euro. Mijn maandelijkse huur is 800 euro. Ik kwam snel in de schulden, het begon met energieschulden, andere rekeningen bleven onbetaald en er kwamen deurwaarderskosten bij. Het liep allemaal in het honderd. Uiteindelijk was er loonbeslag en zat ik er helemaal onderdoor. Ik kende mijn rechten niet. Ik wist niet dat ik ook naar het OCMW kon stappen. Via de verenging heb ik de nodige hulp gekregen. Ik ben nu in een collectieve schuldenregeling gestapt om uit mijn financiële problemen te geraken.”

"Ik voel me een moeilijk geval. Ik ervaar dat zelf door de vele afwijzingen en teleurstellingen in mijn zoektocht naar werk. Door mijn psychische kwetsbaarheid heb ik lange tijd niet gewerkt en ik voel me daarop beoordeeld."

Naast een moeilijke financiële positie ervaren mensen die werkloos zijn, een maatschappelijk stigma.

Veel werkzoekenden worden geconfronteerd met **negatieve vooroordelen en aannames die hun persoonlijke en professionele leven beïnvloeden**. Dat leidt tot gevoelens van schaamte, schuld en sociale isolatie.

Het hebben van werk wordt vaak gezien als een persoonlijk teken van eigenwaarde en succes. Het niet hebben van werk kan dan ook een negatieve invloed hebben op de mentale gezondheid, wat de zoektocht naar nieuw werk bemoeilijkt.

"Ik hoor weleens dat mensen die niet werken of in armoede leven, lui zijn. Dat deze mensen leven op de kosten van de staat, op de kosten van de belastingbetaler. Er zijn mensen die dat ook rechtstreeks in je gezicht zeggen. Maar wij zijn niet lui, wij zijn geen profiteurs; mits de juiste begeleiding en kansen kunnen wij bouwen aan een toekomst."

Cijfers en onderzoek

Er zijn in Vlaanderen nog nooit zoveel mensen aan het werk geweest. **De werkzaamheidsgraad lag in 2023 in Vlaanderen op 76,6%***. In alle Vlaamse provincies is de werkzaamheidsgraad gestegen (Baert, 2024). Ook de werkloosheidsgraad is laag in Vlaanderen en lag in 2023 op 3,3%*.

Het aandeel mensen met een inkomen onder de armoedegrens is sinds 2018 gedaald. Er is een trendbreuk en de groep mensen die tot de lage middenklasse of tot de middenklasse behoort is toegenomen (Van Lancker, 2024).

De toename van individuele werkzaamheidsgraad leidt niet tot minder armoede. De werkgelegenheid is vooral toegenomen in huishoudens waar nu maximaal één persoon aan het werk is, of waar deeltijds wordt gewerkt (en vaak aan een lager loon). De stijgende tewerkstellingsgraad heeft voornamelijk geleid tot meer gezinnen met een eenverdiener aan het hoofd of gezinnen waar voornamelijk deeltijds wordt gewerkt (Van Lancker, 2024).

Wie werkt heeft in België 4,7 procent kans om in armoede terecht te komen (statbel 2024). Vooral werknemers met laaggeschoolde profielen, in een deeltijdse job of verschillende (flexi-)jobs vormen het grootste deel van de werkende armen (Van Lancker, 2024). Het armoederisico naargelang arbeidsstatus (werkend, werkloos, gepensioneerd, anders niet-actief) is het hoogste bij werklozen (33%)*.

Werk is te weinig een hefboom uit armoede voor alleenstaande gezinnen en mensen met deeltijdse tewerkstelling. Jobkenmerken zoals het werkregime, contracttype, functietype of beroep, spelen naast gezinskenmerken een grote rol in het verklaren van het verhoogd armoederisico voor werkende armen (Horemans, Marx, Cantillon, 2024).

* <https://www.vlaanderen.be/vlaamse-regering/vlaamse-veerkracht/dashboard-vlaamse-veerkracht/inclusieve-groei/werkzaamheidsgraad-bij-20-tot-64-jarigen>

* <https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/arbeid/ilo-werkloosheidsgraad>

* <https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/inkomen-en-armoede/bevolking-onder-de-armoededrempel>

Niet elke tewerkstelling zorgt voor een inkomen boven de armoedegrens. Bij werkherhervatting vanuit een situatie van werkloosheid bij deeltijdse tewerkstelling, zijn er werkloosheidsvallen (Derbove, Marx en Verbist, 2024). Bij de alleenstaande, de eenoudergezinnen en de koppels met eenverdiener aan het hoofd, is er een daling in het gezinsinkomen bij werkherhervatting. Hoe lager het tewerkstellingspercentage, hoe sterker de daling van het netto beschikbaar gezinsinkomen.

Een herverdelend overheidsbeleid speelt een cruciale rol in het voorkomen van armoede bij werkende en mensen in werkloosheid.

De kans om uit de armoede omhoog te klimmen is vooral toegenomen bij de huishoudens waar inkomen uit arbeid gecombineerd wordt met overheidstransfers op niveau van het gezin (Van Lancker, 2024). Op basis van het marktinkomen, het gezinsinkomen zonder overheidstransfers, zou nog steeds 35% van de bevolking in armoede leven (Van Lancker, 2024).

Sociaal beleid en overheidstransfers maken het verschil. Zeker voor gezinnen waar een inkomen uit arbeid gecombineerd wordt met een inkomen uit de sociale zekerheid. Belangrijke hefboom is het groeipakket en sociale toeslagen voor gezinnen met laag inkomen. De Vlaamse regering kan hierin het verschil maken voor gezinnen in armoede. Maar ook via de verhoging van de minimumlonen, de minimumpensioenen, de sociale minimumuitkeringen en de welvaartsaanpassing van de sociale uitkeringen kan sociale herverdeling bewerkstelligd worden.

Beperking werkloosheid in de tijd

Zwitsers onderzoek naar het effect van de beperking van werkloosheidsuitkering in de tijd, toont de directe invloed op het gezinsinkomen en het verhoogde armoederisico aan (Kuhn et al., 2024). Het onderzoek toont aan dat mensen sneller weer aan het werk gaan omdat hun werkloosheid werd beperkt, maar het inkomensverlies en armoederisico werden niet gecompenseerd omwille van de tewerkstelling.

Aanbevelingen

In de zomer van 2024 heeft het Netwerk tegen Armoede de ervaringen van mensen in armoede over werk en werkloosheid bevraagd.

Tijdens hun zoektocht naar betaald werk botsen mensen in armoede op heel wat drempels om duurzaam en betaald werk te vinden. Volgende drempels het meest naar voren:

- Inkomensvallen bij overgang naar werk en administratieve drempels
- Onvervulde voorwaarden om te kunnen werken: vervoer en kinderopvang
- Versnipperd begeleidingsaanbod en belemmerde toegang tot begeleiding
- Discriminatie op de arbeidsmarkt en stigma's gekoppeld aan het 'statuut' werkzoekende

Mensen in armoede schoven vanuit hun ervaringsdeskundigheid meteen ook oplossingen naar voren. Dit resulteerde in 4 aanbevelingen werk als hefboom uit armoede.

1. Inkomens boven de armoedegrens
2. Integrale begeleiding op maat van de werkzoekende
3. Voorzie in cruciale voorwaarden voor werk: kinderopvang en mobiliteit van en naar het werk
4. Bouw aan een inclusievere arbeidsmarkt met armoede-sensitief HR beleid

“Voor mij was financiële stabiliteit heel belangrijk. Zonder die zekerheid had ik niet de mentale ruimte om de stappen te zetten die nodig waren om te kunnen gaan werken. Ik moest op zoek naar een betere woning, werken aan mijn sociaal isolement, werken aan mijn zelfvertrouwen,... Als je uitkering in zo’n situatie onzeker of te laag is, kan je deze stappen niet zetten. Dan ben je puur bezig met overleven.”

Inkomens boven de armoedegrens

Financiële zekerheid versterkt de weg naar werk

Financiële zekerheid versterkt de weg naar werk en zal ervoor zorgen dat mensen zich kunnen toeleggen op de zoektocht naar werk. Financiële stabiliteit zorgt ervoor dat mensen de energie en mentale ruimte vrij hebben om zich toe te leggen op de zoektocht naar werk. Geldgebrek leidt tot overlevingsdrang, waardoor er geen ruimte is om werk te zoeken.

Werkloosheidsuitkeringen boven de armoedegrens spelen een cruciale rol in het voorkomen van armoede in periodes zonder werk. Zowel een bedrag boven de armoedegrens, als een stabiel bedrag doorheen de tijd, ook na 2 jaar als werkzoekende, is belangrijk om het armoederisico van langdurig werkzoekende niet te vergroten.

Wanneer mensen na 2 jaar niet meer kunnen rekenen op werkloosheidsuitkering, zal de afstand tot de arbeidsmarkt vergroten. Het financiële verlies zal langdurig werkzoekenden ontmoedigen in hun zoektocht naar werk die al moeizaam verloopt.

Het wegvallen van een werkloosheidsuitkering zal een verandering (aanvraag leefloon, wissel naar ziekte-uitkering) en soms verlies van individueel inkomen met zich meebrengen (omwille van inkomsten als samenwonende). Veel mensen zullen hun laatste financiële reserves moeten aanspreken, waardoor ze zichzelf en hun gezin in een precare situatie duwen.

De non-take-up van sociale rechten, dat wil zeggen: mensen met recht op sociale bijstand of andere vormen van (financiële) steun deze niet/laten/te laat aanvragen. Oorzaak is vaak de complexiteit van het aanvraagproces, de ontoegankelijkheid van diensten en gebrek aan kennis over het recht (bij zowel aanvragers als hulpverleners).

Vanuit de financiële noodzaak en welwillendheid om bij te dragen aanvaarden mensen tewerkstellingen met nadelige gevolgen: voor gezondheid (zwaar fysiek werk), financiële situatie (laag loon, niet betaald naar diploma) en/of hun sociale leven (shiftwerk). De nadelen gekoppeld aan het werk worden 'erbij worden genomen'.

Het werk waar mensen in armoede toegang tot vinden is vaak tijdelijk, laagbetaald of deeltijds, waarbij periodes zonder werk zich afwisselen met periodes met een uitkering.

"Heel veel mensen nemen uit noodzaak een job aan. Ze doen het omdat ze het nodig hebben, omdat er geld op de plank moet komen."

"Het is niet omdat je een diploma hebt dat je er daarom ook naar betaald wordt."

Om van werk een hefboom uit armoede te maken, zijn hogere minimumlonen als ook directe inkomensondersteuning voor laagste inkomens essentiële oplossingen. Fiscale voordelen, gericht op het verhogen van de koopkracht van lage lonen, kunnen helpen. Een hoger loon is een belangrijke eerste stap om werk een hefboom uit armoede te maken. Aangevuld met een herverdelend sociaal beleid dat je gericht inzet op de juiste groepen die een groter armoederisico lopen.

"Ondanks 9 jaar anciënniteit, kon ik slechts rekenen op 1700 euro loon bij een voltijdse tewerkstelling. De lonen zijn te laag en de kosten om te leven zijn te hoog."

De combinatie van uitkeringsstelsel en het verkrijgen van inkomen uit arbeid, zorgt voor bijkomende financiële onzekerheid, zowel in het maandelijkse inkomen als bij aangifte van belastingen. Bij de combinatie tussen werkloosheidsuitkering en deeltijdse en tijdelijke tewerkstelling zoals interimjobs, speelt de financiële onzekerheid heel erg.

Bij de overgang naar werk, worstelen vele mensen met financiële onzekerheid. Het is niet bekend hoeveel je per maand exact zal verdienen, de uitbetalingsdata van loon en uitkering zijn niet op elkaar afgestemd en het behoud van sociale voordelen is afhankelijk van de hoogte van je inkomen.

"Ik weet dat als ik begin met een job er ook veel sociale voordelen wegvallen, ik zal geen bijpassing meer krijgen voor mijn medicatie, ik zal niet meer kunnen rekenen op een abonnement van 50 euro bij De Lijn. Dat en nog veel andere sociale voordelen. Terwijl ik niet zeker weet of het loon dat ik zal ontvangen me in staat zal stellen al mijn kosten te dragen."

"Ik heb een leefloon en ik werk ook af en toe als interim. Ik moet mijn gewerkte uren en loonbrieven elke maand doorgeven, ik weet nooit niet goed wanneer en hoeveel het exact zal zijn."

De overgang naar werk betekent voor mensen in armoede ook het verlies van een aantal sociale voordelen. Denk daarbij aan verhoogde tegemoetkoming, kortingstarief kinderopvang, schooltoelage en sociale toeslag voor de kinderopvang. Sommige sociale voordelen zijn gekoppeld aan het statuut en sommige gekoppeld aan inkomensgrenzen. De complexiteit van het systeem van sociale voordelen, zorgt voor een grote financiële onzekerheid bij de overgang naar werk.

"Ik vond gelukkig werk deze zomerperiode. Maar dan zetten ze uw uitkering meteen stop en dan is het in die eerste maand wachten op uw loon! Dan moet ge het doen met wat er nog op uw rekening staat."

Het inkomen uit arbeid compenseert niet altijd de stijgende kosten door het wegvallen van de sociale voordelen. Daardoor zijn mensen niet zeker of gaan werken wel degelijk financieel voordelig zal zijn.

Het Netwerk tegen Armoede pleit voor een trapsgewijze daling van de sociale voordelen bij overgang naar werk en een verbreding van de inkomensgrenzen bij sociale voordelen.

Aanbeveling

Inkomens boven de armoedegrens

- Uitkering boven de Europese armoedegrens van 60 procent van het mediaaninkomen en voorzie jaarlijkse actualisatie.
- Lonen moeten toereikend zijn.
- Uitkeringen en lonen dienen geïndexeerd te worden.
- Trapsgewijze daling van de sociale voordelen bij overgang naar werk.
- Een verbreding van de inkomensgrenzen bij sociale voordelen.
- Een betere combinatie van loon en uitkering, waarbij minder moet ingeleverd worden op de uitkering is nodig.

Het Netwerk tegen Armoede maakt deel uit van het Belgisch Minimum Inkomen Netwerk (BMIN). BMIN is een netwerk van maatschappelijke organisaties, waaronder de netwerken armoedebestrijding, de vakbonden, mutualiteiten en andere sociale organisaties, en wetenschappers.

Het wordt gecoördineerd door het Belgisch Netwerk Armoedebestrijding en dit netwerk van partners ijvert al meer dan 10 jaar voor waardige minimuminkomens en -uitkeringen boven de armoedegrens

[Meer lezen over deze aanbeveling?](#)

- [Memorandum BMIN \(2029\)](#)

Cruciale voorwaarden om te kunnen werken

Het draaideureffect van de preciaire situatie van mensen in armoede, is sterk waarneembaar op het vlak van vinden en behouden van werk. Cruciale voorwaarden tot werk zijn: mobiliteit en toegang tot kinderopvang.

Vlot op je werk geraken, zorg en opvang voor je kinderen hebben tijdens je werk of zoektocht naar werk zijn cruciaal. Ook belangrijk zijn een goede en stabiele gezondheid om je werk te kunnen volhouden, het hebben van stabiele huisvesting.

Deze voorwaarden zijn geen louter individuele verantwoordelijkheid. De overheid kan bijdragen aan het vervullen van stabiele voorwaarden om mensen sneller aan werk te helpen. Kinderopvang en vervoer cruciaal om ervoor te zorgen dat mensen een succesvol traject naar werk kunnen afleggen.

“In een periode van 10 jaar aan een stuk werken, ben ik 1,5 jaar ziek geweest met afwisselende periodes van progressieve tewerkstelling en werkloosheid. Maar dat zorgde voor financiële problemen want wij hadden een afbetaling voor ons huis. Ik had telkens periodes van minder inkomen. Uiteindelijk konden we de afbetalingen niet volhouden en is ons huis openbaar verkocht.”

Toegankelijke en betaalbare kinderopvang

'It takes a village to raise a child', de kinderopvang behoort tot het dorp dat kinderen mee opvoedt. De pedagogische functie van de kinderopvang is naast de economische functie minstens even belangrijk. Toegankelijke, kwalitatieve kinderopvang is een kinderrecht, een voorwaarde voor vrouwenemancipatie en een bron van steun voor ouders om te kunnen werken.

Voorrang voor kinderopvang voor ouders die minstens 4/5 werken of een 4/5 opleiding volgen, zoals bevestigd in het Vlaams regeerakkoord van 2024, is nefast voor de weg naar werk. Kinderopvang is een basisvoorwaarde voor (voltijds) werk of opleiding voor ouders.

"Het werk dat ik zoek, is niet te vinden. De werkuren zijn niet te combineren met de zorg voor mijn kinderen. Ik heb 4 jonge kinderen, ben een alleenstaande moeder. Vanaf 7.45 uur tot 16 uur ben ik beschikbaar, voltijds of deeltijds maakt niet uit. Maar werkuren na de schooluren, zijn moeilijker."

De tewerkstellingsbreuk (voltijds/halftijds) is vaak geen bewuste keuze, is verbonden aan het beschikbare werk en gekoppeld aan de zorg voor kinderen. Bovendien is deeltijdse tewerkstelling prominent aanwezig in de sectoren waar vrouwelijke werknemers oververtegenwoordigd zijn. In de zorgsector en de dienstenchequesector, zijn 80 à 90% van de contracten deeltijds.

In deze sectoren, ook in de kinderopvangsector zelf, zijn er ernstige personeelstekorten, hoge werkdruk en werknemers die geen toegang hebben tot kinderopvang.

"Ik wil graag voltijds werken, maar dat gaat niet omdat ik ook voor de kindjes moet zorgen. Mijn man is vrachtwagenchauffeur en gaat vroeg werken, soms al om vier uur 's ochtends. Ik moet dus de kinderen naar school brengen. Vast weekendwerk zou wel lukken omdat mijn man dan op de kinderen kan passen."

"De meeste opvangplaatsen zijn maar tot de leeftijd van 12 jaar. Je kan sommige kinderen misschien wel alleen laten, maar mijn oudste dochter van 16 is mentaal geen 16 jaar. Ook de toegang tot opvang in de vakanties is problematisch."

Voor alleenstaande ouders op zoek naar werk of deelnemend aan een opleiding, is het essentieel om toegang te krijgen tot de kinderopvang. Ook voor ouders met kinderen boven de 12 jaar en voor meer zorgbehoevende kinderen, is betaalbare en toegankelijke kinderopvang essentieel om te kunnen werken.

De voorrang van werkende ouders in de kinderopvang heeft een directe impact op de 41% van de beroepsactieve vrouwen die deeltijds werken. Wanneer de ene partner voltijds werkt en de andere halftijds komen de ouderse niet aan de vereiste vier vijfde ewerkstelling. Ook alleenstaanden die de lat niet halen, vallen uit de boot. Een duurzame kinderopvang biedt vooral vrouwen de kans op een vaste job en financiële autonomie.

"Ik moest mijn werk bijna opzeggen toen mijn onthaalmoeder stopte. Ik vond geen andere kinderopvang. Nu heb ik een crisisplaats in een crèche, maar ik betaal 35 euro per dag. Ik moest wel want anders kon ik niet gaan werken."

De huidige Vlaamse regering plant een hervorming van de ouderbijdrage in de inkomensgerelateerde kinderopvang waarbij een bijdrage gebaseerd is op het gezinsinkomen en bestaande kortingen en verminderingen gereduceerd worden. Dat met het oog op de betaalbaarheid en om werk lonend te maken.

"Zonder betaalbare kinderopvang kan je geen stappen vooruit zetten. Je kan niet gaan solliciteren met een baby op je arm. Je zit in financiële onzekerheid, bent vaak thuis en kan de kinderopvang eigenlijk niet betalen. Terwijl je voortdurend te horen krijgt dat je moet gaan werken en dus kinderopvang nodig hebt."

Het Netwerk tegen Armoede pleit voor meer plaatsen in de kinderopvang aan inkomenstarief. Het is belangrijk wanneer ouders wel de stap naar werk zetten, dat de inkomenstarieven geleidelijk stijgen en in verhouding zijn tot het verworven inkomen. Het sociale voordeeltarief voor kinderopvang voor lagere inkomens is cruciaal om werken lonend te maken. We pleiten voor een bredere interpretatie van de inkomensgrenzen die recht hebben op dit tarief.

“Ik kan door de combinatie van zorg voor mijn kinderen en het openbaar vervoer moeilijk werk vinden. Er rijdt tussen Lokeren en Doorselaer maar één vaste bus 's avonds en 's ochtends. Daartussen moet ik beroep doen op de flexbus. Dat werkt via een reservatiesysteem met een tijdslot van 30 minuten waarin je op die bus moet wachten. Ik moest bijvoorbeeld om 14 uur bij de kinesist zijn en ik zat er al om 11.30 uur te wachten. Straks heb ik een tijdslot tussen 17 uur en 17.30 uur om thuis te geraken vanuit Lokeren. Het is onzeker wanneer de bus me komt ophalen, welke toer de buschauffeur nog moet doen om andere mensen mee te nemen en dus ook onzeker wanneer ik thuiskom of de kinderen kan ophalen.”

Betaalbaar, toegankelijk en regiodekkend openbaar vervoer

Een veelvoorkomende drempel in de zoektocht naar werk is en blijft mobiliteit en de mogelijkheid om op een werkplek te geraken. Vervoersproblemen hebben een grote invloed op het leven van mensen in armoede. 67% van mensen in armoede geven aan dat mobiliteit een drempel vormt om werk te vinden.

Gebrek aan een vervoermiddel wordt grotendeels bepaald door je socio-economische positie in de maatschappij. Middelen ontbreken om een eigen (aangepast) vervoermiddel aan te schaffen, te verzekeren en te onderhouden. Voor het behalen van een rijbewijs geven de meeste mensen in armoede aan dat er geen middelen zijn.

“Vervoer is echt een probleem voor mij. Ik heb geen auto en met de bus ben ik al snel meer dan 2 uren onderweg naar het stadscentrum.”

Het openbaar vervoer zou voldoende regiodekkend moeten zijn. De betaalbaarheid van De Lijn is voor mensen in armoede draaglijk. Het nieuwe vervoersplan van De Lijn heeft de verplaatsingstijden verlengd en is niet voldoende regiodekkend. De kosten voor het treinverkeer zijn te hoog. De meeste mensen in armoede zijn aangewezen op tragere vervoermiddelen met langere tijden tot aan het werk.

“Mensen hebben geen wagen, sociale woningen zijn vaak afgelegen en hebben geen directe verbindingen met openbaar vervoer naar stadscentra of industrieterreinen. Je moet een fiets of een rijbewijs en auto hebben om je naar je werk te verplaatsen. Want er zijn recent veel bussen afgeschaft. Dat maakt het allemaal moeilijker.”

Aanbeveling

Cruciale voorwaarden om te kunnen werken

Kinderopvang

- Toegang tot kinderopvang voor iedereen.
- Meer plaatsen in de kinderopvang aan inkomenstarief.
- Bredere interpretatie van de inkomensgrenzen die recht hebben op het sociaal voordeeltarief in de kinderopvang.
- Schrap de voorrangsregel voor werkende in de kinderopvang.

Mobiliteit

- Voorzie toegankelijk en uitgebouwd (openbaar) vervoer.
- Investerings in betaalbaar openbaar vervoer en gedeelde mobiliteit.
- Garandeer de beloofde basisbereikbaarheid.

Het Netwerk tegen Armoede maakt deel uit van De Kinderopvangzaak, een coalitie van 18 middenveldorganisaties, die naar het Grondwettelijk Hof tegen de nieuwe voorrangsregels in de kinderopvang van de Vlaamse Regering.

Het Netwerk tegen Armoede pleit voor een sociaal rechtvaardige klimaattransitie. Het klimaatbeleid zal sociaal zijn of het zal niet zijn. Mensen ervaren grote drempels om werk te zoeken, opleidingen te volgen of aan vrijetijdsparticipatie te doen omdat ze aangewezen zijn op het openbaar vervoer. Investeer in mensen en niet in asfalt als het gaat om duurzame mobiliteit.

Meer lezen over deze aanbeveling?

- De kinderopvangzaak
- Adviesnota 'BOA als sterke schakel van geïntegreerd lokaal beleid'
- Armoede en mobiliteit
- Armoede en klimaat

Integrale trajectbegeleiding op maat van werkzoekenden

Integrale trajectbegeleiding naar werk op maat van werkzoekenden in armoede is belangrijk om de maatschappelijke kwetsbaarheden die zij combineren, te kunnen aanpakken.

Een generalistische basishouding en een contact op basis van vertrouwen is daarbij essentieel. Voor werkzoekende in armoede zijn trajecten met een centraal aanspreekpunt belangrijk. Het begeleidingsaanbod naar werk is vaak zeer versnipperd en verdeeld over verschillende instanties en mensen.

Integrale begeleiding met een traject op maat houdt rekening met het tempo van de werkzoekende. Binnen de aangeboden trajecten naar werk is **een logische opbouw** van verschillende stappen belangrijk. Mensen worden nog al te vaak van de ene stage naar de andere geleid, volgen doorheen hun traject verschillende keren infosessies en opleidingen rond het opstellen van cv's en sollicitatietrainingen.

De finaliteit van een traject naar werk is een duurzame tewerkstelling die de persoon in staat stelt om boven de armoedegrens te leven. Maar ook bij tewerkstelling is het belangrijk dat de opgebouwde vertrouwensrelatie in het traject naar werk, overgedragen wordt naar de werkgever en de bevoegde HR dienst.

"Ik heb al verschillende trajecten gevolgd en stages gedaan, maar ik krijg nergens een vast contract. Ik ben goed om gratis te werken, tot ze me moeten betalen."

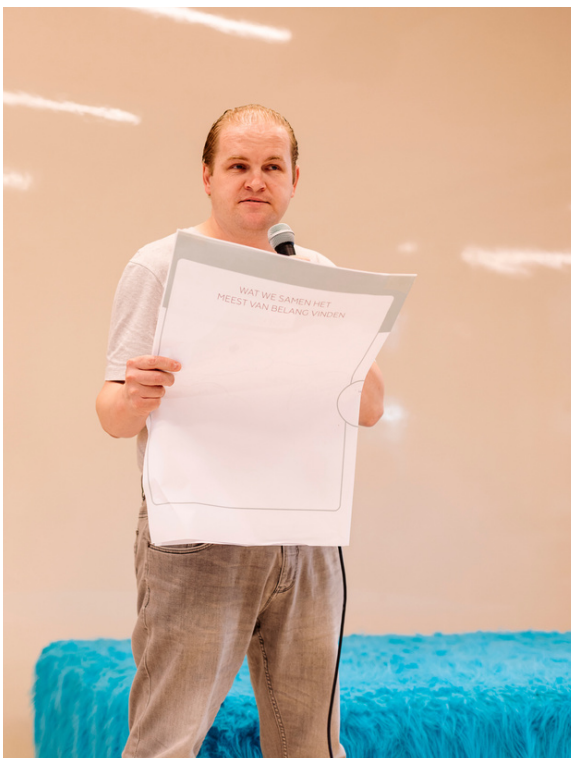
Meer informatie over Generalistische basishouding ingezet binnen specialistische diensten, zoals arbeidsbemiddeling en de 8 basishoudingen, is te vinden in ESF project 'Generalistisch werkt'.

“Je wordt toch eerder geduwd in de richting van sociale tewerkstelling en artikel 60. Zeker als je een mentale kwetsbaarheid hebt. Hetzelfde merkte ik bij mensen die ervaring hadden als poetshulp, ze werden terug in die richting geduwd. Zelf wilde ik daar niet naartoe, ik wilde met mijn ervaringen aan de slag om anderen te helpen.”

De persoon die het begeleidingstraject naar werk volgt, moet beschikken over zelfregie in het traject naar werk. Al te vaak getuigen mensen in armoede dat ze geen tot weinig zeggenschap hebben. Waarbij mensen in armoede aangeven dat er een enorme push is naar knelpuntberoepen. Ook is er sprake van een zeer veel voorkomende en bijna ‘automatische’ doorverwijzing naar de sociale economie van mensen met een bepaald diploma of achtergrond.

Integrale begeleiding is een traject waarbij er oog is voor alle levensdomeinen en er rekening wordt gehouden met omstandigheden waarin mensen leven. Werk zoeken, houdt ook verband met je gezondheid, met je huisvesting, met de zorg voor je gezin, etc. Deze levensdomeinen beïnvloeden de zoektocht naar werk.

Een ondersteunende, krachtgerichte aanpak waarbij er binnen de begeleiding ruimte is voor ups en downs die mensen ervaren maar ook ruimte bieden voor inspraak in het traject zal de zoektocht naar werk succesvoller maken.

“Om onze problemen aan te pakken, moeten we naar allerlei verschillende instanties. Je moet er steeds opnieuw je verhaal doen en elke dienstverlener pikt eruit wat zij vanuit hun werking kunnen aanpakken. Voor de rest word je weer doorgestuurd naar een andere dienst. Aan de kern van je problemen wordt daardoor vaak niet geraakt.”

Toegankelijke dienstverlening naar werk

VDAB is en blijft expert inzake arbeidsbegeleiding en moet zich toeleggen op integrale begeleiding. Het is van belang dat VDAB het overzicht houdt over de trajectbegeleiding naar werk en samenwerkt met andere diensten om drempels naar werk weg te werken.

Bij trajectbegeleiding ligt de focus vaak op snel een job vinden. Mensen worden voor verschillende noden steeds doorverwezen naar andere instanties. Cruciaal is samenwerking tussen verschillende diensten (welzijn en werk) waarbij je als mens in armoede kan rekenen op een centraal aanspreekpunt in die samenwerking. Dat is idealiter iemand waarmee je een vertrouwensrelatie hebt. Alleen door mensen de juiste ondersteuning te bieden, kunnen we hen effectief helpen om duurzaam terug te keren naar de arbeidsmarkt. VDAB bemiddelaars moeten hiervoor de nodige tijd, tools en ondersteuning kunnen inzetten.

“Mijn langdurige werkloosheid is voortgevloeid uit een heel moeilijke vechtscheiding. Moest ik op dat moment voor dat probleem een goede begeleiding gehad hebben, iemand die echt luisterde naar mij, was dat nooit zo geëscaleerd. Ik sta zo vaak in de kou. Dat verbetert mijn mentale gezondheid echt niet. Ik kan niet meer werken vanwege gezondheidsredenen, maar die dingen stromen voort uit dingen die ik niet onder controle heb.”

De beperking van werkloosheidsuitkering na 2 jaar, zal tot mogelijk gevolg hebben dat er een breuk in de trajectbegeleiding naar werk is. Naast de onzekerheid over het inkomen, is het dan ook niet meer zeker of VDAB de werkzoekenden blijft bijstaan in de zoektocht naar werk. Een verandering van inkomen (leefloon, ziekte-uitkering) kan een verandering van dienstverlening tot gevolg hebben.

Het aanbod aan tewerkstellingsmaatregelen is nu al sterk versnipperd. De trend tot verdere decentralisering van trajectbegeleiding naar werk, heeft zowel voor- als nadelen. Op lokaal niveau is er veel potentieel om meer nabij en integraal te werken, meer op maat van kwetsbare werkzoekenden. Maar niet alle lokale besturen en OCMW's zijn voorzien van specialisten en volgende initiatieven en aanbod tot arbeidsbemiddeling.

Bovendien zal verregaande decentralisering inhouden dat de trajectbegeleidingen en aanbod in ondersteuning naar werk sterk verschilt tussen regio's. Werkzoekenden moeten blijvend kunnen rekenen op kwalitatieve dienstverlening in heel Vlaanderen.

Voor mensen in armoede moet het duidelijk zijn wie ze zal ondersteunen naar werk. VDAB is en blijft daarbij het centrale aanspreekpunt en moet het aangeboden traject aan werkzoekende blijven overzien om de verdere versnippering van ondersteuning in zoektocht naar werk tegen te gaan.

Een toegankelijke en bereikbare VDAB is cruciaal om mensen in armoede te ondersteunen in hun zoektocht naar werk. Het belang van fysiek aanspreekpunt blijft onderschat. In veel gemeenten zijn er geen kantoren van VDAB in de buurt en werken zonder afspraak is niet mogelijk.

Aanbeveling

Integrale begeleiding op maat van de werkzoekende

Zet in op integrale trajectbegeleiding op maat van werkzoekende

- Trajectbegeleiding naar werk via generalistische basishouding
- Centraal aanspreekpunt en op basis van een vertrouwensrelatie
- Voorzie zelfregie van de werkzoekende in het traject
- Finaliteit is een duurzame tewerkstelling

Toegankelijke dienstverlening naar werk

- Een kwalitatieve dienstverlening over heel Vlaanderen
- Toegankelijke en (fysiek) bereikbare VDAB
- VDAB als centraal aanspreekpunt
- Lokale besturen moeten kunnen rekenen op de juiste expertise en ook toegang hebben tot arbeidsplaatsen/jobaanbod

Meer lezen over deze aanbeveling?

- Trajectbegeleiding op maat van mensen in armoede
- Kwetsbare jongeren en transitie naar werk

Inclusieve arbeidsmarkt met armoede-sensitief HR beleid

Het zoeken naar werk vormt een uitdaging, zeker voor mensen met een profiel waarbij discriminatie op de arbeidsmarkt meer voorkomt. Discriminatie omwille van leeftijd, etniciteit/geloofsovertuiging en langdurige werkloosheid komt het meest voor (Surinx, 2024). Die wetenschappelijke bevindingen worden ook bevestigd door de vele getuigenissen van mensen in armoede:

"Hoe ouder je wordt, hoe moeilijker het is om aan werk te geraken. Als je gaat solliciteren, gaat de voorkeur vaak uit naar de jongere persoon. Het is niet omdat we ouder zijn dat we niet meer actief kunnen zijn op de arbeidsmarkt."

"Vorig jaar heb ik besloten om opnieuw de stap te zetten naar de arbeidsmarkt. Dat deed ik zonder hulp. Vorige zomer deed ik mee aan een wervingsexamen van de FOD Financiën, voor dat examen was ik geslaagd, maar voor het mondelinge deel helaas niet. Vanaf toen heb ik me toegelegd op solliciteren. Ik schoolde me ondertussen bij, schreef me in bij VDAB, volgde sollicitatietraining en kreeg hulp bij het opstellen van mijn CV. Maar het is heel moeilijk om als 57-jarige met een gat in mijn CV om aangenomen te worden."

"Het is moeilijk om een job te vinden met een hoofddoek. Ik probeer werk te zoeken, maar ik weet niet waarom het een probleem is. Mensen hebben het moeilijk met verschillen."

Discriminatie op de arbeidsmarkt wegwerken

Discriminatie en racisme op onze arbeidsmarkt vormen een reëel probleem. Er worden vele werkzoekenden afgewezen op basis van etniciteit. Onderzoek toont aan dat kandidaten met een niet-Vlaams klinkende naam 17% minder positieve reacties krijgen op hun sollicitaties dan kandidaten met een Vlaams klinkende naam (Surinx, 2024).

Ook werkloosheid an sich, is een reden tot discriminatie op de arbeidsmarkt. Mensen met een langere werkloosheidsperiode op hun CV worden meer gestigmatiseerd door potentiële werkgevers en krijgen minder jobkansen. Deze discriminatie kan leiden tot slechtere arbeidsvoorwaarden (Marinescu and Skandalis, 2020). Wie meer dan een jaar werkloos is, ziet zijn kansen op een nieuwe job met 21% dalen (D'hert, Baert, Lippens, 2024). Wanneer de werkloosheid langer aanhoudt, dan blijven de kansen op de arbeidsmarkt dalen.

"Op de werkvloer Nederlands leren zou goed zijn voor mij, omdat ik dan specifieke woorden leer. Ik heb gewerkt en zo mijn niveau Nederlands behaald. Taal is echt belangrijk, maar ik kan geen Nederlands leren als ik thuis zit en enkele uurtjes les volg. Ik probeer heel hard, maar ik weet niet wat ik nu ga doen."

"Het gat in mijn CV kan ik niet wegwerken, ik moet leren om mij daarvoor te verantwoorden. Daarom deed ik al aan sollicitatietraining en krijg ik binnenkort een afspraak om mijn CV aan te pakken. Ik ben door VDAB doorverwezen omdat ze merken dat ik, ondanks mijn sollicitaties, niet wordt uitgenodigd op sollicitatiegesprekken."

“Ik denk dat er bij werkgevers een zekere bezorgdheid is over mijn ziekte en mijn bipolaire stoornis. Werkgevers maken zich zorgen over mijn stabiliteit, ze zijn bezorgd dat ik opnieuw zou uitvallen.”

Werkgevers kunnen terughoudend zijn om iemand aan te nemen die een langere periode werkloos is geweest, omdat ze vrezen dat deze persoon niet over de juiste vaardigheden, motivatie, competentie en/of productiviteit beschikt. Daardoor kunnen mensen in een vicieuze cirkel van langdurige werkloosheid en toenemende stigmatisering terechtkomen. Werkgevers zien langdurige werkloosheid als een signaal van minder motivatie, volgens het internationale wetenschappelijke onderzoek.

“Ze stellen altijd vragen zoals: Hoe komt het dat je zo lang werkloos bent geweest? Als ik zeg dat ik mentale problemen heb gehad, gaat er precies direct een belletje rinkelen. Het is niet omdat ik daarvoor mentale problemen heb gehad, dat ik niet kan werken. Dus ik denk dat bedrijven meer moeten inzetten op het geven van aangepaste jobs aan mensen. Hulp op maat is voor iedereen belangrijk. Het is niet omdat je bepaalde problemen hebt, dat je niet kan werken.”

De beschreven discriminatie moet op verschillende vlakken aangepakt worden. Werkgevers moeten inzetten op een armoedebewust HR-beleid met voldoende oog voor de noden van hun werknemers. Om preventief te werken en uitval op de arbeidsmarkt te voorkomen. Om het draaideureffect tegen te gaan waarbij mensen wel starten met een baan, maar deze ook relatief snel terug kwijtraken. Alsook om bij het aanwervingsbeleid ervoor te zorgen dat iedereen een kans krijgt, ook mensen die al langer werkloos zijn.

De overheid kan een integraal ondersteunend kader uitwerken voor werkgevers dat hen aanspoort om werk te maken van een inclusief, armoedebewust HR-beleid. De overheid kan discriminatie bij aanwerving in kaart brengen en werkgevers op hun verantwoordelijkheid wijzen om een preventiebeleid voor gelijke behandeling op de werkvloer uit te werken. De addenda non-discriminatie bij de sectorconvenants kunnen hier een belangrijke rol in spelen.

Via pro-actieve praktijktesten op de arbeidsmarkt, kan discriminatie van bepaalde groepen (ouderen, jongeren, mensen met migratieachtergrond) op de arbeidsmarkt in beeld gebracht worden en in dit ondersteunend kader verder aangepakt worden.

Aanbeveling

Inclusieve arbeidsmarkt met armoede-sensitief HR beleid

Werk aan een inclusieve arbeidsmarkt met armoede-sensitief HR beleid

- Stimuleer werkgevers tot een inclusief, armoedebewust HR-beleid zodat discriminatie geen kans krijgt.
- Werkgevers moeten inzetten op een armoedebewust HR-beleid met voldoende oog voor de noden van hun werknemers.

Het Netwerk tegen Armoede zet zich actief in om werkgevers aan te sporen tot een armoede sensitief HR-beleid. Dit doet het Netwerk tegen Armoede via Work Out Poverty, een corporate community zorgt er samen met de werkgever voor dat een job een hefboom uit armoede kan zijn.

Work Out Poverty wil samen met bedrijven de weg effenen naar duurzame tewerkstelling. Centraal staat het pleidooi voor een arbeidsmarkt waar iedereen zijn plaats vindt en kan blijven groeien. De vereiste expertise halen we uit partnerschappen met bedrijven en mensen met ervaring in armoede en sociale uitsluiting. De gezamenlijke inspanningen op het personeelsbeleid versterken werknemers én werkgevers.

Het Netwerk tegen Armoede experimenteerde met een project Sterk Vrouwenwerk (samenwerking met ZIJkant en Colruyt Group) waar onder andere het streven naar een armoede-, gender- en cultuurbewuste bedrijfscultuur centraal stond. De krachten van de partners werden gebundeld om vrouwen in armoede naar duurzame tewerkstelling te begeleiden. Dit resulteerde in sterke aanbevelingen voor zowel trajectbegeleiders, werkgevers als beleidsmakers, vervat in de Toolkit Sterk Vrouwenwerk.

Meer lezen/weten over deze aanbeveling?

- Inzetten op een armoedebewust HR beleid loont
- Work Out Poverty
- Sterk Vrouwenwerk
- Toolkit Sterk Vrouwenwerk

Conclusie

Werk als hefboom uit armoede

Mensen in armoede willen werken, er financieel op vooruit gaan en maatschappelijk bijdragen door middel van werk. Maar werk betekent voor vele mensen nog altijd onaangepaste, lage verloning, deeltijdse tewerkstellingen en onzekere contracten met werkloosheid tot gevolg. Op de weg naar werk botsen mensen in armoede op verschillende drempels en om van werk een hefboom uit armoede te maken formuleren ze 4 aanbevelingen.

1. Inkomens boven de armoedegrens
2. Integrale begeleiding op maat van de werkzoekende
3. Cruciale voorwaarden voor werk: kinderopvang en mobiliteit
4. Inclusievere arbeidsmarkt met armoede-sensitief HR beleid

Armoede is een multidimensioneel probleem, maar in de eerste plaats een financieel probleem. Uitkeringen boven de armoedegrens en hogere minimumlonen zorgen ervoor dat mensen in werkloosheid en mensen die werken, voldoende financiële middelen hebben om te voorzien in hun levensonderhoud.

De beperking van de werkloosheid in de tijd, maar ook de verhoogde druk op werkzoekende in activeringstrajecten via financiële straffen zal contraproductief werken. Financiële onzekerheid zal de afstand tot de arbeidsmarkt vergroten en het risico op armoede verdiepen.

Om werk te vinden en om een trajectbegeleiding naar werk succesvol te maken, is het nodig om breder te kijken naar de cruciale randvoorwaarden die mensen in staat stellen om werk te vinden en te behouden: toegankelijke en betaalbare kinderopvang en openbaar vervoer zijn de belangrijkste oplossingen om de weg naar werk te vereffen.

Elk mens is anders, heeft andere talenten en andere noden. Mensen in armoede ervaren vaak op meerdere levensdomeinen problemen waarbij de ondersteuning vaak tekort schiet. Mensen in armoede missen in hun traject een centraal aanspreekpunt en hebben weinig zelfregie in hun traject naar werk dat niet lineair verloopt.

Een derde aanbeveling is dan ook de inzet van integrale trajectbegeleidingen op maat van werkzoekenden in armoede. Centraal in die trajectbegeleiding staat een vertrouwensrelatie, duidelijk aanspreekpunt en logisch opgebouwd traject, zonder vooraf vastgelegd eindpunt en waarbij er samenwerking tussen verschillende diensten bestaat.

Als laatste aanbeveling formuleren mensen in armoede de nood aan een inclusieve arbeidsmarkt waar mensen kansen tot werk krijgen. Mensen in armoede op zoek naar werk ervaren een mix van sociale uitsluitingen waardoor het verkrijgen en behouden van werk geen evidentie is.

Armoede is niet opgelost eens mensen in armoede aan het werk zijn. Ook op de werkvloer komen mensen heel wat drempels of uitsluitingsmechanismen tegen. Een inclusieve arbeidsmarkt met armoede-sensitief HR beleid is doorslaggevend. Dit is een gedeelde verantwoordelijkheid en vraagt om inspanningen vanuit de werkgeverskant en een overzichtelijk en kwalitatief ondersteuningsaanbod vanuit de overheid.

BRONNEN

Baert, S. (2024), 'Hoe evolueerden onze provincies sinds de vorige verkiezingen qua tewerkstelling?', Ugent, https://users.ugent.be/~sbaert/Arbeidsmarktprestaties_per_provincie_sinds_vorige_verkiezingen.pdf

D'hert, L., Baert, S., Lippens (2024), 'Unemployment, inactivity and hiring chances: a systemic review and meta-analysis', UGent, https://wps-feb.ugent.be/Papers/wp_24_1089.pdf

Derboven, Marx, Verbist (2024) 'Progressieve tewerkstelling in diverse uitkeringsstelsels Verkennend onderzoek naar de opportuniteiten en valkuilen', UAntwerpen <https://medialibrary.uantwerpen.be/files/57001/c017358f-4c8e-485d-ad91-ef662ab49c21.pdf>

Marinescu, I. en Skandalis, I. (2021) 'Unemployment Insurance and Job Search Behavior, The Quarterly Journal of Economics, Volume 136, Issue 2, Pages 887–931.

Kuhn et al. (2024) 'Unemployment Insurance and the Family: Heterogeneous effects of benefit generosity on re-employment and economic precarity. Sociological Science. 11, pp. 649-679.

FOTOLEGENDE

- Foto's op pagina 5, 9 (rechts), 12, 16, 17, 18, 21, 22, 24, 25, 26, 28, 29, 33 door © Veerle Frissen 'Overlegdag Meerjarenplan', september 2024
- Foto's op pagina 27 en 34 © Magelaan, 'Werkomlegging campagne' 17/10, 2023
- Andere foto's: Pexels